

i första hand anses vara att förhindra spridandet av krigsunderrättelser med den snabbhet som eljest skulle vara möjlig. En och annan gång kan emellertid brevcensuren ge värdefulla uppslag. År 1942 avslöjades sålunda en person tack vare brevcensuren med resultat, att en hel spioneriliga blev fasttagen och ligans ledare dömd till 12 års straffarbete. Personen ifråga hade i brev till en bekant, vars brev säkerhetstjänsten granskade, begärt 150 kronor för att kunna företaga en resa och sammanträffa med en militär kamrat. Spioner begagnar sig ibland av enfaldiga verktyg och därför förhåller det sig inte så som många säger, att man aldrig genom brevcensuren kan komma en spionaffär på spår.

Betydligt effektivare har telefonövervakningen verkat. Det har ofta visat sig, att spioner och förrädare särskilt när de bli oroade förräder sig själva genom obetänksamma telefonsamtal. Jag minnar mig särskilt ett fall, då brottet var mycket svårartat och straffet utmättes ytterst hårt och då upprinnelsen till det hela var ett avlyssnat telefonsamtal.

Enligt min mening har alltså censuren varit nödvändig under denna kritiska tid, men ingen inom regeringen önskar bibehålla den längre än

förhållandena kräva. Så snart den utan risk för landets säkerhet kan avskrivs, kommer den att försvinna. Redan för flera månader sedan har en väsentlig begränsning av övervakningen vidtagits som en följd av att läget ansetts medge det. I detta sammanhang vill jag också framhålla, att kontrollen av de inkallades post är helt avskaffad. Anledningen till att den någonsin införts, var den lättvindighet med vilken de inkallade i brev till hemorten berörde förhållanden av hemlig art.

En avveckling har således börjat allteftersom förhållandena ändrats. Alltför brådstörtat vågar man icke låta denna avveckling ske, då det alljämt finnas vissa risker. Framförallt ha vi skyldighet att skydda våra flyktingar. Hade samhället och polisen varit lika rädda att använda sig av närgångna övervakningsmetoder som kritiken nu begär, hade med all sannolikhet Lönnegren fortfarande drivit sin trafik.

Det är naturligt att affären Lönnegren-Paulson satt sinnena i svallning. Man måste väl i alla fall säga att det ligger en motsägelse i att de kretsar, som äro mest upprörda över affären Lönnegren-Paulson samtidigt äro de ivrigaste att vilja beröva samhället dess främsta vapen för att avslöja dylik trafik.

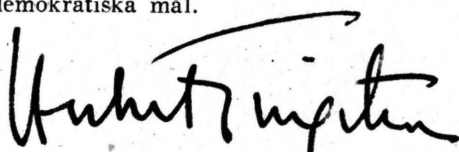
representationen och den regering, som faktiskt utövar den verkställande makten — direkt eller indirekt framgå ur folkval med allmän och lika rösträtt. Varje vid valen röstande person måste alltså äga en röst och varje röst skall ha samma värde; rösträtt för kvinnor har införts i de flesta demokratiska stater, men har icke överallt (Schweiz, Frankrike) ansetts vara en nödvändig konsekvens av den demokratiska principen. För det andra måste i varje fall det representativa organet vara så sammansatt, att olika meningsriktningar där kunna göra sig gällande, och valen måste äga rum för en kortare fixerad tidsperiod; demokrati föreligger icke, om statsmakten exempelvis för en längre tid genom val överlämnas åt en enda person eller åt ett fåtal personer. För det tredje måste valmännens ställningstagande vara legalt fritt, och till ett demokratiskt system hör därför fria val samt en betydande yttrande-, tryck- och församlingsfrihet. En kärnpunkt i demokratin är att i överensstämmelse med de angivna villkoren makten med fredliga medel skall kunna överföras från en grupp till en annan, majoriteten skall kunna förvandlas till minoritet.

Detta är en formell definition på demokratin. Fall kunna förekomma, då de ovan angivna villkoren uppfyllas, men någon reell demokrati likväl icke råder, så t. ex. om massan av folket är så okunnig eller så politiskt ointresserad, att valen och det politiska livet över huvud helt behärskas av vissa grupper, t. ex. kapitalister, som vilja ernå privata fördelar genom politisk makt. Men i samtidens demokratier kan man utan tvekan säga, att den formella demokratin innebär ett betydande mått även av reell demokrati.

Samtidens diktaturer beteckna sig ofta som demokratier. Man åberopar då bland annat det förhållandet, att rösträtten är allmän eller så gott som allmän och att de styrandes ställning bekräftas genom val eller folkomröstningar. Men enligt traditionellt och ordinärt språkbruk äro dessa stater icke demokratier, eftersom möjlighet icke finns för väljarna att fritt taga ställning; endast ett parti är tillåtet och de medborgarliga friheterna (yttrandefrihet o. s. v.) äro till ytterlighet beskurna.

Då man talar om ekonomisk demokrati menas ofta skilda saker. Ibland avses ett tillstånd av ekonomisk utjämning, med jämförelsevis små inkomstskillnader. Ibland åter menar man något mycket mera speciellt, så t. ex. i svensk debatt, att arbetarna skola få ett visst inflytande på företagens skötsel. I fråga om social demokrati förhåller det sig på ungefär samma sätt. I allmänhet avses väl härmed en ordning, där förhållandet mellan olika samhällsgrupper är fritt och otvunget och där alltså någon betydande distans samhällsklasserna emellan icke finnes. En sådan ordning anses ofta möjlig blott i samband med en viss ekonomisk utjämning.

Jag vill slutligen erinra om att orden demokratisk och demokrati begagnas även i andra, stundom ganska vaga meningar. Med en demokratisk person menas icke med nödvändighet en person som har demokratiska åsikter, utan kanske helt enkelt en person med folkligt uppträdande. En sammanslutning kallas demokratisk om den har medlemmar av olika samhällsgrupper, oberoende av om den är inriktad på speciellt demokratiska mål.

Herbert Tingsten.

VAD INNEBÄR ORDET DEMOKRATI?

Ett ofta använt ord — men när det gäller tillämpningen ett svävande begrepp

Det är väl knappast någon benämning som tillämpas i det dagliga livet i både tal och skrift, som benämningen »Demokrati». Frågar vi den eller de vad demokrati är i realiteten så får vi mycket svävande svar, eller inga svar alls. De tycks icke veta vad det är.

Frågan är vad är demokrati? Och hur är kulturell, ekonomisk och politisk demokrati i tillämpningen.

Oscar G.

Det är riktigt att det understundom kan vara lättare att ange vad demokrati *inte* är än vad den är. Det är även riktigt att, som insändaren gör, skilja mellan olika arter av demokrati, såsom ekonomisk demokrati, politisk demokrati och kulturell demokrati. Den ena arten av demokrati kan vara förverkligad i en stat utan att den andra därför behöver vara det. Vi syselsätta oss för tillfället mycket med utbildningsmöjligheternas demokratisering, vilket innebär att den kulturella demokratin inte är fullständig här i landet: tillgången till högre utbildning avgöres ännu till en icke obetydlig grad av föräldrarnas sociala ställning och inkomstnivå och inte, som det borde vara, utslutande av begåvning.

Enklast kan man kanske bestämma demokrati med slagordet *en man, en röst* (eller rättare, *en medborgare, en röst*). Genom en sådan ordning har varje vuxen och normal medborgare formellt fått lika inflytande över statens affärer. Men enligt min mening måste man skilja mellan *formal* och *real* demokrati. En *formal* demokrati kan man uppnå genom att införa en bestämd författning, i den *real*a demokratin tager man framförallt hänsyn till de enskilda medborgarna, deras värde och kvalitet. Det är den demokratiska människan som kommer att utgöra huvudintresset i den *real*a demokratin. Med en demokratisk människa åter menar jag en människa som är aktiv och självverksam, d. v. s. en medborgare som aktivt deltar i det allmännas skötsel och intresserar sig för dess affärer.

Mot denna typ av människa sätter jag den människa som endast lyder, som står passivt mottagande inför sina överordnande, som följer sina ledare, men aldrig själv försöker bestämma kursen. Den demokratiska människan skall vara aktiv och självbestämmande, men det får inte innebära isolering och extrem individualism. Den demokratiska människan måste kunna samarbeta och underordna sig gemensamma lagar. Det tycks mig klart att den demokratiska människan kan växa fram endast i en formal demokrati, men att man ingalunda har säkrat hennes existens genom att förverkliga den formala demokratin. Tvärtom kan den demokratiska människan mycket lätt försvinna i den formala demokratin om möjligheterna för hennes fosteran försvinna genom att man utplånar all lokal verksamhet, centraliserar och effektiviserar alla former av socialt liv. En sådan centralisering är givetvis (just i effektivitetens namn) en frestelse, men det för lätt med sig en överbyggnad av bestämmande funktionärer och lydande underordnade. När man därhän så har man visserligen alljämt kvar en formal demokrati, men den människa som växer fram i en sådan demokrati skiljer sig inte mycket från diktaturens människoideal. Det måste därför vara en ständig uppgift för den *real*a demokratin att se till att gemenskapsformer av mindre och lokal typ beredas möjligheter att existera, ty de äro den demokratiska människans hemvist och groningsgrund.

Torigny T. Segerstedt.

Demokrati i politisk mening kan i korthet betecknas som den form av statsstyrelse, under vilken statsmakten legalt tillhör samhällets medlemmar utan företräde för vissa personer eller grupper. Detta innebär förnämligast tre ting. För det första måste de främsta statsorganen —